

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 32:2015 „DIETISTAS. TEISĖS, PAREIGOS,
KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ“ PATVIRTINIMO**

2015 m. liepos 2 d. Nr. V-825
Vilnius

Vykdydama Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymą:

1. T v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 32:2015 „Dietistas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ (pridedama).
2. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. gruodžio 22 d. įsakymą Nr. 762 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 32:1998 „Dietistas. Pareigos, teisės, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“.
3. N u s t a t a u , kad šiuo įsakymu patvirtintos Lietuvos medicinos normos MN 32:2015 „Dietistas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ 6.2 papunktis įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.
4. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

Sveikatos apsaugos ministrė

Rimantė Šalaševičiūtė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro 2015 m. liepos 2 d.
įsakymu Nr. V-852

LIETUVOS MEDICINOS NORMA

MN 32:2015

DIETISTAS
Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė

I SKYRIUS
TAIKYMO SRITIS

1. Ši Lietuvos medicinos norma nustato dietisto veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę.

2. Ši Lietuvos medicinos norma privaloma visiems dietistams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

II SKYRIUS
NUORODOS

3. Rengiant šią Lietuvos medicinos normą vadovautasi šiais Lietuvos Respublikos teisės aktais:

- 3.1. Lietuvos Respublikos maisto įstatymu;
- 3.2. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu;
- 3.3. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu;
- 3.4. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymu;
- 3.5. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu;
- 3.6. Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymu;
- 3.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 760 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 30:1998 „Dietinio gydymo organizavimo asmens sveikatos priežiūros ir socialinės globos įstaigose tvarka“ patvirtinimo“;
- 3.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. 510 „Dėl Rekomenduojamų paros maistinių medžiagų ir energijos normų tvirtinimo“;
- 3.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 254 „Dėl viduriniojo medicinos personalo ir prilygintų specialistų, dirbančių diagnostikos, gydymo ar profilaktikos darbą, bei jaunesniojo medicinos personalo pervardijimo“;
- 3.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 634 „Dėl Bendrųjų reikalavimų medicinos normoms rengti patvirtinimo“;
- 3.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 58 „Dėl Sveikatos priežiūros specialistų profesinės kompetencijos patikrinimo tvarkos“;
- 3.12. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 132 „Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir jo finansavimo tvarkos“;

3.13. 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 463);

3.14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. V-450 „Dėl sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių“;

3.15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. V-208 „Dėl Būtiniosios medicinos pagalbos ir Būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo tvarkos bei masto patvirtinimo“;

3.16. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 34 tomas, p. 319);

3.17. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. V-364 „Dėl Licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašų patvirtinimo“;

3.18. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V-675 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 15:2005 „Maisto higiena“ patvirtinimo“;

3.19. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. V-290 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 31:2006 „Gydytojas dietologas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“;

3.20. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-822 „Dėl gaivinimo standartų patvirtinimo“;

3.21. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2014 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. 4-486 „Dėl Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesijų sąrašo patvirtinimo“.

III SKYRIUS TERMINAI IR JŲ APIBRĖŽTYS

4. Šioje Lietuvos medicinos normoje vartojami terminai ir jų apibrėžtys:

4.1. **Dietistas** – sveikatos priežiūros specialistas, įgijęs dietisto profesinę kvalifikaciją.

4.2. **Dietisto praktika** – teisės aktų reglamentuotos dietisto pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją teikiamos dietisto paslaugos.

4.3. **Maitinimo priežiūra** – asmens ar jų grupės maitinimo stebėjimas, dirbtinio maitinimo koregavimas, atsižvelgiant į asmens maistinių medžiagų poreikius ir (arba) klinikinę būklę.

4.4. **Maitinimosi priežiūra** – asmens maitinimosi stebėjimas ir dietos koregavimas, atsižvelgiant į jo maistinių medžiagų poreikius ir klinikinę būklę.

4.5. Kiti šioje Lietuvos medicinos normoje vartojami terminai ir jų apibrėžtys atitinka kituose teisės aktuose vartojamus terminus.

IV SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Dietisto profesinę kvalifikaciją įgyjama aukštojoje mokykloje baigus dietetikos studijų programą. Užsienyje įgyta dietisto profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Teisę verstis dietisto praktika turi:

6.1. asmenys, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgiję dietisto profesinę kvalifikaciją;

6.2. asmenys, turintys Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią licenciją verstis dietisto praktika pagal dietisto profesinę kvalifikaciją.

7. Dietistas verčiasi dietisto praktika valstybinėse ir (ar) privačiose įmonėse, įstaigose.

8. Dietistas vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, šia medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis ir savo pareigybės aprašymu.

V SKYRIUS TEISĖS

9. Dietistas turi teisę:

9.1. verstis dietisto praktika šios Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

9.2. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

9.3. gauti darbui būtiną informaciją apie asmenis, maisto produktus, norminius dokumentus, susijusius su maitinimu ir maitinimusi bei higienos reikalavimais;

9.4. teikti pasiūlymus įstaigos administracijai dėl darbo sąlygų gerinimo dietetikos tarnybos ir maisto tvarkymo skyriaus paslaugų kokybei užtikrinti;

9.5. atsisakyti teikti dietisto paslaugas, jeigu tai prieštarauja profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar dietisto gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama pirmoji medicinos pagalba;

9.6. į saugias darbo sąlygas;

9.7. dalyvauti įgyvendinant darbuotojų saugos ir sveikatos priemones;

9.8. dalyvauti pasitarimuose, mokslinėse praktinėse konferencijose, seminaruose ir kituose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose;

9.9. dalyvauti mokslinėje tiriamojoje ir pedagoginėje veikloje, kuriant ir diegiant naujas dietetikos technologijas;

9.10. turėti kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytų teisių.

VI SKYRIUS PAREIGOS

10. Dietistas privalo:

10.1. versdamasis dietisto praktika laikytis teisės aktuose nustatytų reikalavimų;

10.2. pagal kompetenciją teikti pirmąją medicinos pagalbą;

10.3. teikti kokybiškas dietisto paslaugas;

10.4. tvarkyti dokumentaciją ir teikti statistikos ir kitus privalomosios atskaitomybės duomenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.5. pagal savo kompetenciją ir įstaigos, kurioje dirba reikalavimus imtis priemonių, kad iš tiekėjų nebūtų priimami teisės aktais nustatytų reikalavimų neatitinkantys maisto produktai, nerealizuojami nekokybiški produktai ir patiekalai, o darbuotojai, dirbantys su maisto produktais, laikytųsi higienos reikalavimų;

10.6. laikytis įstaigos vidaus tvarkos taisyklių;

10.7. vykdyti saugos darbe taisyklių ir teisės aktų nustatytų higienos normų reikalavimus;

10.8. laikytis profesinės etikos principų, gerbti asmenų teises ir jų nepažeisti;

10.9. pagal kompetenciją pastebėjęs kito sveikatos priežiūros specialisto padarytą klaidą, nedelsdamas informuoti tą klaidą padariusį asmenį ir, jei būtina, jo tiesioginį vadovą;

10.10. teikti informaciją apie asmens ar jų grupės sveikatą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.11. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.12. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas.

VII SKYRIUS KOMPETENCIJA

11. Dietisto kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja profesinę kvalifikaciją suteikiančių studijų metu bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę dietetikos mokslo ir praktikos pažangą.

12. Dietistas turi žinoti:

12.1. Pasaulio sveikatos organizacijos, Europos Sąjungos ir nacionalines sveikatos politikos nuostatas;

12.2. sveikatos priežiūrą reglamentuojančius teisės aktus;

12.3. sveikatos priežiūros įstaigų administravimo ypatumus;

12.4. Lietuvoje vykdomas prevencines sveikatos programas ir jų ryšį su sveika gyvensena;

12.5. naujausias dietetikos mokslo inovacijas;

12.6. maisto, jo tvarkymo, mitybos bei maitinimo reikalavimus, sveikos mitybos rekomendacijas;

12.7. žmogaus organizmo sandarą, organų bei organų sistemų funkcijas, žmogaus organizmo anatominius, fiziologinius, genetinius, biocheminius ypatumus įvairiais amžiaus tarpsniais;

12.8. įvairių amžiaus grupių asmenų fizinės ir psichikos raidos etapus;

12.9. dažniausiai pasitaikančių ligų simptomus, plitimo būdus ir galimas komplikacijas, ryšį tarp asmens, aplinkos ir maisto;

12.10. įrodymais grįstos dietisto praktikos organizavimą;

12.11. mokslinių taikomųjų dietisto tyrimų atlikimo principus;

12.12. darbuotojų saugos ir sveikatos principus;

12.13. higienos normų reikalavimus;

12.14. sveikatos priežiūros specialistų komandinio darbo ir komandos formavimo principus.

13. Dietistas turi išmanyti:

13.1. socialinių, kultūrinių, ekonominių, istorinių ir (ar) politinių veiksnių įtaką žmogaus sveikatai;

13.2. profesinės etikos nuostatas;

13.3. sveikatos ir socialines problemas bei jų sprendimo būdus;

13.4. žmogaus organizme vykstančius patologinius procesus;

13.5. biocheminių ir klinikinių tyrimų rodiklius;

13.6. su maitinimusi susijusias sveikatos problemas;

13.7. individualius asmenų skirtumus ir jų įtaką maitinimosi ir gyvensenos įpročiams bei kliento lūkesčius.

14. Dietistas turi mokėti ir gebėti:

14.1. atpažinti ir įvertinti asmens, asmenų grupės ar bendruomenės gyvybinius poreikius ir nustatyti jų pasirūpinimo savimi galimybes;

14.2. įvertinti asmenų maitinimąsi ir įmitimą;

14.3. identifikuoti asmenų maitinimosi problemas;

14.4. parengti ilgalaikį maitinimosi stebėsenos planą, asmens ar jų grupės valgiaraščius bei technologines korteles;

14.5. taikyti rizikos veiksnių analizės bei svarbių valdymo taškų sistemos ir geros higienos praktikos reikalavimus maisto tvarkymo skyriuje;

14.6. koreguoti asmens ar jų grupės maitinimąsi pagal paskirtą dietinį gydymą;

14.7. skaičiuoti maisto daavinio maistinę ir energinę vertę;

14.8. tikrinti dietinių patiekalų gamybą, jų kokybę, maisto tvarkymo skyriaus higienos

reikalavimų vykdymą;

14.9. mokyti ir konsultuoti asmenis ar jų grupes tinkamo maitinimosi klausimais, paaiškinti apie maisto pasirinkimo padarinius sveikatai;

14.10. vykdyti maitinimosi stebėseną.

VIII SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

15. Dietistas už padarytas klaidas, aplaidumą, netinkamą jam priskirtų funkcijų vykdymą ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už kompetencijos viršijimą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
